

OPONENTSKÝ POSUDEK

na dizertační práci:

ANALYSIS OF THE USE OF ANTIBIOTICS IN THE UNITED ARAB EMIRATES

kterou předkládá PharmDr. Abobakr Abasaheed

Předloženou dizertační práci jsem prostudoval a podávám o ní následující oponentský posudek:

Práce představuje elaborát v rozsahu 187 stran textu včetně příloh a seznamu literatury (113 stran vlastního textu), 23 tabulek, 3 obrázků a 184 citací, které jsou v přímém vztahu k tématu předložené práce.

1. Aktuálnost zvoleného tématu

Antibiotická léčba je jednou z mála kauzálních farmakoterapií v celé medicíně. Nadužívání této léčby je významným negativním jevem, který je v současné odborné literatuře široce diskutován.

Výsledky práce autora potvrzují, že předložená disertační práce je aktuální a ze zdravotnického i společenského hlediska velmi důležitá.

2. Zvolené metody dizertace

K řešení zvoleného problému užil autor dotazníkových šetření mezi pacienty i lékárníky. Práce sestává ze tří samostatných šetření, zaměřených na problematiku samoléčby antibiotiky a prodeje antibiotik v lékárnách bez lékařského předpisu v zemi, kde autor působí, v jednom případě i v porovnání s dalšími zeměmi blízkovýchodního regionu.

Konstatuji, že celková metodologická struktura disertační práce vyhovuje řešení zvoleného problému.

3. Výsledky disertace

V úvodu dizertační práce jsou přehledně zpracovány zajímavé údaje o zdravotnickém systému Spojených Arabských Emirátnů a jejich farmaceutickém sektoru.

Teoretická část dizertace se zabývá farmakologií antibiotik, vztahem jejich užívání a rezistence bakteriálních patogenů a významem lékové politiky v oblasti antibiotické léčby. Je sepsána stručně a na dobré odborné úrovni.

Praktická část dizertace sestává ze tří samostatných výzkumných dotazníkových šetření.

V prvním dotazníkovém šetření se autor zabýval užíváním antibiotik k samoléčbě mezi bankovními úředníky v Súdánu, Ománu a Spojených arabských emirátech.

Druhé šetření byla rozsáhlejší dotazníková studie, věnovaná samoléčení antibiotiky v populaci emirátu Abú Dhabí. Tato práce byla publikována v časopise Journal of Infection in Developing Countries.

Třetí studie, která je nejkomplexnější, se zabývala dispensací antibiotik na lékařský předpis a bez předpisu lékárnami v emirátu Abú Dhabí. Výsledky této práce byly publikovány v časopise Saudi Medical Journal.

4. Celkové hodnocení

Teoretická část je dobré úrovně, nicméně k ní mám určité výhrady, uvedené v bodě 6.2.1. Praktická část je na dobré odborné úrovni, diskuse by však podle mého názoru mohla být komplexnější. Výsledky práce byly publikovány v impaktovaných vědeckých časopisech, což svědčí pro dobrou úroveň výzkumné části.

5. Význam pro společenskou praxi a další rozvoj vědy

Autor řešil velmi závažný zdravotnický problém samoléčení antibiotiky a jejich výdeje bez lékařského předpisu. Získané výsledky analýzy jsou bezesporu zajímavé a přispívají k dalšímu rozvoji výzkumu v této oblasti. Výsledky práce mohou být podnětem jak pro další výzkumy, tak i pro konkrétní opatření ve zdravotnickém systému zkoumané země.

6. Připomínky a dotazy oponenta

6.1 Připomínky

6.1.1 Formální připomínky

Práce obsahuje několik překlepů a chyb, které se vyskytují v každém odborném textu a nepovažuji za nutné je zde vyjmenovávat. Musím však uvést, že autor měl věnovat větší pozornost korektuře textu, zejména českému abstraktu by velmi prospěla kontrola rodilým mluvčím. Dobře nepůsobí ani chyba v jednom z hlavních podnadpisů (Theoretical part) ani to, že pod citátem v úvodu práce je uveden letopočet (1911), který vyvolává dojem, že jde o dataci citátu, což je ovšem nemožné a jde zřejmě o rok narození autora (ovšem nechápu, proč by tam tento údaj měl být vůbec uveden).

6.1.2 Věcné připomínky

Za největší slabinu teoretické části a i celé práce pokládám to, že neobsahuje komplexně zpracovaná teoretická východiska problému, který je řešen v praktické části. Informace o farmakologii antibiotik, zejména těch, které nejsou v praxi používány, nejsou pro téma práce zásadní. Informace o současném stavu poznatků o samoléčení antibiotiky a o příčinách a důsledcích jejich výdeje bez lékařského předpisu by byly mnohem užitečnější.

Podobně by podle mého názoru měla být komplexní diskuse k poznatkům, které byly zjištěny ve výsledcích praktické části.

6.2 Dotazy

6.2.1. V praktické části v metodice jednotlivých šetření je uvedeno, že použité dotazníky byly pretestovány a validovány. Můžete popsat podrobněji použitý postup?

7. Závěr

Po pečlivém zvážení konstatuji, že PharmDr. Abobakr Abasaheed ve své disertační práci prokázal v dostatečném rozsahu, že umí vědecky pracovat, tj. definovat závažný zdravotnicko-sociální problém, racionálně si vymezit cíle studia, teoreticky i metodicky řešenou problematiku zvládnout a určit význam výsledků pro další poznání v teorii i v praxi. Z těchto důvodů navrhuji, aby mu byl udělen titul *Philosophiae doctor, Ph.D.*

V Olomouci dne 16. 2. 2015

Doc. MUDr. Karel Urbánek, Ph.D.